

Στάδια συγγραφής άρθρου ανασκόπησης

Κωνσταντίνος Τζιόμαλος

Επίκουρος Καθηγητής Παθολογίας ΑΠΘ

Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ

1^ο βήμα : Επιλογή θέματος

- ◆ **Unsolicited review**
γενικό μέρος διδακτορικής διατριβής
background σχεδιαζόμενης πρωτότυπης εργασίας
εισήγηση σε συνέδριο
σε αντικείμενο όπου έχουμε δημοσιεύσει στο παρελθόν
- ◆ **Invited review σε αντικείμενο όπου έχουμε δημοσιεύσει στο παρελθόν (πλέον πολύ συχνά σε open access περιοδικά ή σε περιοδικά χωρίς impact factor ή που δεν είναι στο PubMed)**
- ◆ **Πρωτοτυπία – ταχύτητα δημοσίευσης – οδηγίες προς τους συγγραφείς**

2^ο βήμα : Αναζήτηση βιβλιογραφίας

- ◆ PubMed (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>)
- ◆ Η σημαντικότερη μηχανή αναζήτησης ιατρικής βιβλιογραφίας
- ◆ Όσα περιοδικά δεν περιλαμβάνονται στο PubMed είναι συνήθως μικρής επιστημονικής αξίας και πολύ σπάνια θα τα χρησιμοποιήσουμε ως βιβλιογραφία
- ◆ Εντούτοις, επειδή τα κριτήρια εισαγωγής ενός περιοδικού στο PubMed είναι κυρίως τεχνικά, η παρουσία ενός περιοδικού στο PubMed δε διασφαλίζει και την επιστημονική του αξία

Αναζήτηση βιβλιογραφίας στο PubMed (I)

- ◆ Η αναζήτηση άρθρων στο PubMed γίνεται κυρίως με το θέμα που αναζητούμε π.χ. statins
- ◆ Όταν το θέμα αναζήτησης είναι πολύ ευρύ, βοηθάει να αναζητήσουμε τη λέξη κλειδί σε συγκεκριμένο περιοδικό ως εξής : New England Journal of Medicine statins ή Circulation [Jour] statins ή Lancet [jour] statins
- ◆ Επίσης μπορούμε να εισάγουμε πολλές λέξεις κλειδιά ταυτόχρονα π.χ. statins insulin resistance diabetes

Αναζήτηση βιβλιογραφίας στο Medline (II)

Σε κάθε άρθρο στο PubMed εμφανίζονται :

- ◆ Άρθρα με ανάλογο περιεχόμενο τα οποία μπορούμε να εμφανίσουμε με βάση την συνάφεια ή το έτος δημοσίευσης
  - ◆ Related citations in PubMed

- ◆ Άρθρα του PubMed Central (πλήρες κείμενο) που χρησιμοποίησαν το άρθρο ως βιβλιογραφική αναφορά
  - ◆ free full-text articles in PubMed Central

Βιβλιογραφικές αναφορές άρθρων

- ◆ Σημαντικός τρόπος αναζήτησης σχετικών άρθρων
- ◆ Προφανώς, ο περιορισμός τους είναι ότι πρόκειται για παλιότερα άρθρα
- ◆ Ωστόσο, τα μεγάλα περιοδικά έχουν στο τέλος του άρθρου και links σε άρθρα άλλων μεγάλων περιοδικών που χρησιμοποίησαν ως βιβλιογραφική αναφορά το άρθρο

3^ο βήμα : Επιλογή βιβλιογραφίας

- ◆ **Χρονολογία δημοσίευσης**
Συνήθως χρησιμοποιούμε δημοσιεύσεις της τελευταίας δεκαετίας – εξαίρεση αποτελούν σημαντικές μελέτες που δημοσιεύτηκαν παλιότερα
- ◆ **Πληθυσμός στον οποίο πραγματοποιήθηκε η μελέτη**
Συνήθως αναφερόμαστε σε μελέτες σε Καυκάσιους
- ◆ **Πειραματική ή κλινική μελέτη**
- ◆ **Impact factor περιοδικού**

Impact factor (I)

- ◆ Βασικό κριτήριο επιλογής των ιατρικών περιοδικών που θα χρησιμοποιήσουμε ως πηγή βιβλιογραφιών είναι ο Impact Factor
- ◆ Πολύ αξιόπιστα περιοδικά θεωρούνται γενικά αυτά με Impact Factor > 5
- ◆ Περιοδικά με πιο ευρύ φάσμα έχουν γενικά υψηλότερο Impact Factor

Impact Factor (II)

- ◆ Υπολογίζεται εκ νέου κάθε χρόνο
- ◆ $IF\ 2013 = (\text{αριθμός άρθρων που δημοσιεύτηκαν το 2013 και χρησιμοποίησαν ως βιβλιογραφική αναφορά άρθρο που δημοσίευσε το περιοδικό το 2011 και 2012}) / (\text{αριθμός άρθρων που δημοσίευσε το περιοδικό το 2011 και 2012})$
- ◆ π.χ. IF 5 κατά το 2013 σημαίνει ότι κατά μέσο όρο τα άρθρα που δημοσιεύτηκαν στο εν λόγω περιοδικό το 2011 και το 2012 χρησιμοποιήθηκαν ως βιβλιογραφική αναφορά από άλλα 5 άρθρα που δημοσιεύτηκαν το 2013 στο ίδιο ή σε άλλα περιοδικά

Impact factor (III)

- ◆ Καλό είναι να αναζητήσουμε άρθρα σχετικά με το θέμα μας που δημοσιεύτηκαν την τελευταία δεκαετία στα τουλάχιστον 5 πιο σημαντικά περιοδικά του χώρου (με τον υψηλότερο Impact factor) που δημοσιεύουν πρωτότυπες εργασίες
- ◆ Στο PubMed πληκτρολογούμε : **New England Journal of Medicine statins stroke** ή **Circulation [Jour] statins stroke**

Impact factor (IV)

- ◆ Οι Impact Factors όλων των περιοδικών υπάρχουν στο site του Web of Knowledge (<http://apps.webofknowledge.com/>) στο tag Journal Citation Reports
- ◆ Παρέχεται κατάσταση των Impact Factors όλων των περιοδικών κατά ειδικότητα (View a group of Journals by subject category → View Journal data – sort by Impact Factor)

Τα πιο αξιόλογα περιοδικά στην Παθολογία

- ◆ **New England Journal of Medicine (IF : 54,420)**
- ◆ **Lancet (IF : 39,207)**
- ◆ **JAMA (IF : 30,387)**
- ◆ **BMJ (IF : 16,378)**
- ◆ **Annals of Internal Medicine (IF : 16,104)**
- ◆ **PLOS Medicine (IF : 14,000)**
- ◆ **Archives of Internal Medicine (IF : 13,246)**

Τα πιο αξιόλογα περιοδικά στην Καρδιολογία

- ◆ **Journal of the American College of Cardiology (IF : 15,343)**
- ◆ **Circulation (IF : 14,948)**
- ◆ **European Heart Journal (IF : 14,723)**
- ◆ **International Journal of Cardiology (IF : 6,175)**
- ◆ **Heart (IF : 6,023)**
- ◆ **American Journal of Cardiology (IF : 3,425)**

Πρόσβαση σε πλήρη άρθρα περιοδικών (I)

- ◆ Όλοι οι φοιτητές (προπτυχιακοί – μεταπτυχιακοί), οι υποψήφιοι διδάκτορες και οι ειδικευόμενοι σε πανεπιστημιακές κλινικές δικαιούνται πρόσβαση στο δίκτυο του ΑΠΘ
- ◆ Πληροφορίες : Κέντρο Λειτουργίας Δικτύου (ισόγειο Κεντρικής Βιβλιοθήκης ΑΠΘ) (<http://www.lib.auth.gr/node/1476/>)
- ◆ ADSL σύνδεση (VPN του ΑΠΘ ή της Ιατρικής Σχολής)

Πρόσβαση σε πλήρη άρθρα περιοδικών (II)

- ◆ Το δίκτυο του ΑΠΘ παρέχει πρόσβαση σε πλήρη άρθρα σε πολλά ιατρικά περιοδικά μέσω του Heal Link
- ◆ Σημαντικές εξαιρέσεις αποτελούν το New England Journal of Medicine, το JAMA, το Archives of Internal Medicine, το Annals of Internal Medicine, το BMJ και το Circulation
- ◆ Ωστόσο, πολλά μεγάλα περιοδικά παρέχουν δωρεάν πρόσβαση στα άρθρα τους 6 μήνες μετά από τη δημοσίευσή τους

4^ο βήμα : Αποθήκευση βιβλιογραφίας

- ◆ Είναι πολύ πρακτικό να αποθηκεύετε τα άρθρα με το όνομα του πρώτου συγγραφέα και την πρώτη σελίδα (π.χ. Ridker 2195)
- ◆ Σε κοινά ονόματα (π.χ. Miller, Rossi, Xu) καλό είναι να προστίθεται και το έτος της δημοσίευσης και το μικρό όνομα (π.χ. Miller J 345 2009)
- ◆ Το ίδιο ισχύει και όταν η πρώτη σελίδα είναι διψήφιος ή μονοψήφιος αριθμός ακόμα και αν το όνομα δεν είναι πολύ κοινό
- ◆ Εναλλακτικά χρήση του Reference Manager ή του Endnote για τη διαχείριση της βιβλιογραφίας

5^ο βήμα : Χρήση βιβλιογραφίας

- ◆ Για οτιδήποτε γράφετε, εκτός από τον σκοπό του review και τα τελικά συμπεράσματα, πρέπει να υπάρχει βιβλιογραφική αναφορά
- ◆ Βοηθάει να βάζουμε αρχικά τις βιβλιογραφικές αναφορές όπως τις αποθηκεύουμε (π.χ. [Ridker 2195]) και να τις αριθμούμε όταν ολοκληρώσουμε το άρθρο – εναλλακτικά cite as you write
- ◆ Από τις πρωτότυπες εργασίες μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μόνο τα αποτελέσματα
- ◆ Αν κάτι αναφέρεται στην συζήτηση ή την εισαγωγή μιας πρωτότυπης εργασίας, πρέπει να ανατρέξετε στο άρθρο που παραπέμπει, να το διαβάσετε και να χρησιμοποιήσετε την παραπομπή ως βιβλιογραφία

Χρήση βιβλιογραφίας (II)

- ◆ Καλό είναι να χρησιμοποιείτε πολύ περιορισμένο αριθμό άλλων reviews ως βιβλιογραφία (review of reviews)
- ◆ Τα review τα χρησιμοποιούμε ως βιβλιογραφία σχεδόν μόνο σε περιπτώσεις καλά τεκμηριωμένων γνώσεων (π.χ. το κάπνισμα είναι σημαντικός παράγοντας καρδιαγγειακού κινδύνου)
- ◆ Ωστόσο, είναι πολύ χρήσιμο να διαβάσουμε σχετικά review που δημοσιεύτηκαν τα 1-2 τελευταία χρόνια έστω και σε χαμηλού Impact factor περιοδικά για να μην παραλείψουμε κάτι στο δικό μας review

Γενικές αρχές συγγραφής ανασκοπικής εργασίας (I)

- ◆ Δεν κάνουμε copy-paste – προτιμότερο τα αγγλικά μας να μην είναι τόσο καλά παρά να κατηγορηθούμε για λογοκλοπή
- ◆ Η εισαγωγική παράγραφος είναι περίπου $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$ σελίδας (διπλό διάστιχο, Times New Roman Greece 12) και εξηγεί γιατί το θέμα του review είναι σημαντικό
- ◆ Η διάταξη του κειμένου είναι προς προοδευτικά ισχυρότερες αποδείξεις [βασική έρευνα (in vitro – πειραματόζωα) – επιδημιολογικές μελέτες – μελέτες παρέμβασης (μη τυχαιοποιημένες – τυχαιοποιημένες)]

Γενικές αρχές συγγραφής ανασκοπικής εργασίας (II)

- ◆ Αυτά που γράφουμε πρέπει να είναι εξαιρετικά σαφή:
  - ◆ Σε τι πληθυσμό πραγματοποιήθηκε η μελέτη (πειραματική/κλινική, Καυκάσιοι/άλλοι, γενικός πληθυσμός/ασθενείς)
  - ◆ Είδος μελέτης (χρονικής στιγμής, προοπτική, παρέμβασης)
  - ◆ Είδος παρέμβασης
  - ◆ Διάρκεια παρακολούθησης
  - ◆ Καταληκτικά σημεία

Γενικές αρχές συγγραφής ανασκοπικής εργασίας (III)

- ◆ Καλό είναι η τελευταία παράγραφος του review πριν τα συμπεράσματα να περιλαμβάνει τις πιο πρόσφατες κατευθυντήριες οδηγίες επί του θέματος (αν υπάρχουν)

- ◆ **American Heart Association**

http://my.americanheart.org/professional/StatementsGuidelines/Statements-Guidelines_UCM_316885_SubHomePage.jsp

- ◆ **European Society of Cardiology**

<http://www.escardio.org/guidelines-surveys/esc-guidelines/Pages/GuidelinesList.aspx>

Γενικές αρχές συγγραφής ανασκοπικής εργασίας (IV)

- ◆ Τα συμπεράσματα περιλαμβάνουν αρχικά μια σύνοψη του άρθρου
- ◆ Καταλήγουμε με το προς ποια κατεύθυνση θα πρέπει να στραφεί η έρευνα στο χώρο και τι ισχύει σήμερα με τις υπάρχουσες γνώσεις επί του θέματος

Γενικές αρχές συγγραφής ανασκοπικής εργασίας (V)

- ◆ Την πρώτη φορά που χρησιμοποιούμε μια συντομογραφία την ορίζουμε π.χ. coronary heart disease (CHD) και χρησιμοποιούμε την ίδια συντομογραφία στην συνέχεια
- ◆ Ο τίτλος των μελετών πρέπει επίσης να αναφέρεται ολόκληρος π.χ. Treating to New Targets (TNT) trial
- ◆ Μεγάλη προσοχή στις οδηγίες για τους συγγραφείς (αριθμός λέξεων κειμένου και περίληψης, στυλ βιβλιογραφιών)

Γενικές αρχές συγγραφής ανασκοπικής εργασίας (VI)

- ◆ Δεν χρησιμοποιούμε ισχυρές ή απόλυτες λέξεις με τις οποίες κάποιος κριτής μπορεί να διαφωνήσει
- ◆ Αν χρησιμοποιήσουμε εικόνα από άλλο άρθρο, πρέπει οπωσδήποτε να πάρουμε permission από το περιοδικό όπου δημοσιεύτηκε και να το αναφέρουμε στην λεζάντα της εικόνας

Καλή επιτυχία!